

Diplomandka se ve své práci zaměřila na otázky překladu francouzských frazeologických jednotek do češtiny. Tuto problematiku se rozhodla zkoumat na materiálu, který získala excerpčí ze Stendhalova románu *Červený a černý*, klasického románového díla francouzské literatury 19. století.

Takto pojatá práce vyžaduje v první řadě vymezení základní jednotky frazeologie. Autorka uvádí několik českých koncepcí a několik možných způsobů klasifikace frazeologických jednotek. Kromě toho se pro srovnání pokusila také postihnout pojetí francouzské, nebo spíše francouzská, neboť podobně jako v české lexikologii neexistuje ani v lexikologii francouzské jednotné chápání frazeologických jednotek ani jednotná terminologie. Není ale zcela jasné, proč druhou polovinu kapitoly autorka vyplnila dlouhou citací z jedné z francouzských příruček, kterou pak následně česky shrnuje, přičemž se dopouští několika nepřesností (např. spojení [les] *conditions sociales* překládá jako *sociální podmínky* – jde však o podmínky či okolnosti společenské). I v samotné citaci je řada pravopisných chyb z nepozornosti, citace je krácena bez označení vynechaných pasáží, chybí odkaz na strany, z nichž je citováno.

Tato první část má v práci své nepopiratelné místo a funkci. Je rovněž chvályhodné, že se autorka nespokojila jen s českými pojetími, ale konfrontovala je i s pojetími francouzskými. Očekávaným závěrem by nicméně bylo, že se autorka pro potřeby své práce přikloní k některému z uvedených pojetí, ať už českému, či francouzskému. To zde však explicitně nečiní, není tedy od počátku jasné, kterého pojetí frazeologické jednotky se autorka rozhodla držet, a podle jakých kritérií postupovat při excerpční práci s texty. Nedozvíme se to ani tam, kde bychom to očekávali, tedy v kapitole 4.4. *Metodika rozboru*, ale až vprostřed samotné analytické části práce na str. 42.

Kapitola 3. je věnována nástinu základních otázek teorie překladu a specifickým problémům překladu frazeologických jednotek.

Kapitola 4. představuje vlastní analytickou část práce. Autorka zde přistupuje ke konfrontaci frazémů na základě rozboru originálu románu *Červený a černý* a jeho českého překladu, pořízeného Otokarem Levým. Za tímto účelem si vytvořila vlastní klasifikaci, která jí umožňuje odlišit různé typy a různou míru ekvivalence frazeologismu a jeho českého protějšku. Zabývá se pak každou kategorií samostatně a hledá vždy odpověď na otázku, co vedlo překladatele k volbě určitého typu českého ekvivalentu, jinak řečeno usiluje o definování překladatelské strategie. Analýzy jsou nadto doplněny názornými grafickými zobrazeními statistické významnosti jednotlivých typů překladových řešení. Úvahy jsou samostatné a přesvědčivé, vyvozované závěry v převážné většině logické a správné, poněkud problematické je jen pojetí termínu kalk v kap. 5.1.1 (nelze hovořit o kalku v případě, že překladatel použil k překladu frazeologické jednotky již existujícího absolutního ekvivalentu, který měl k dispozici; jde o běžnou substituci) a posouzení dvou případů nulových ekvivalentů v kap. 5.1.2. (v prvním případě vychází autorka z nepřesného pochopení francouzské věty, když vytváří nepravé syntagma *pozorovat po špičkách* – ve skutečnosti jsou zde syntagma *il alla observer* (šel pozorovat) a *il alla à pas de loup* (šel po špičkách), závěr je proto mylný, rovněž nejde o adaptaci; druhý případ je poněkud komplikovaný – domnívám se, že v daném kontextu je skutečně funkčním ekvivalentem frazeologického spojení *à son tour* překladatelem zvolený výraz *nyní* v kombinaci se slovosledem – příslovecné určení *nyní* ve východisku a podmět *pan Rénal* v jádru výpovědi. Ekvivalent je tu částečně transponován do roviny funkční perspektivy výpovědi.)

Diplomandka prokázala schopnost práce se sekundární literaturou, v analytické části práce schopnost systematického rozboru textu i samostatného uvažování nad danou problematikou a také jistou míru vnímavosti a citu pro otázky překladu.

Ne zcela uspokojivá je jazyková stránka předkládané práce. Vyskytují se zde chyby ve francouzských citacích (kromě výše uvedených příkladů též např. na str. 23 *faire d'une pierre deux coule* – správně *coups*, na str. 25 opakovaně *baisser pavilon* místo *pavillon*, na str. 53 *empoisonner la vie* místo *empoisonner*), nepřesnosti v překladech citací (viz výše, ale také např. na str. 25 problematický překlad adjektiva *particulier* jako *neobvyklý* – v daném kontextu však ve významu *zvláštní, specifický, l'usage* přel. jako *používání*, zde ve významu *úzus*). Více však zarážejí chyby v češtině (např. na str. 27 *skupina ustálených slov, které..., lze říci, že se ani jeden ze zmiňovaných lingvistů neshodují...*, na str. 33 *v současné době už ji lidé nerozumí*, na str. 36 *Stendhalovu dílu se dostalo uznání teprve až někdy na konci svého století*).

Navrhované hodnocení: *velmi dobře*

24.5. 2006

Kateřina Drsková

Mgr. Kateřina Drsková, Ph.D.